Askelmerkkejä kasvuun

Tech Day Finland -tapahtuman julkilausuma

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Perjantai 18.5.2018 klo 10.00

Miksi Tech Day Finland?

- Finlandia-talolla järjestettiin 15.5. Tech Day Finland –tapahtuma, jonka järjestäjinä toimivat Tekniikan Akateemiset, Business Finland, VTT ja Teknologiateollisuus sekä Tekniikka ja Talous -lehti

- Tech Day Finland -tapahtumassa puhuvat yhdessä työnantajat, työntekijät, avaintoimijat ja poliittiset päättäjät teknologia-alasta ja innovaatioista. Tavoitteena on lisätä vuorovaikutusta eri tahojen välillä ja edistää Suomen asemaa vetovoimaisimpana ja osaavimpana kokeilu- ja innovaatioympäristönä.

- Tämänvuotisessa tilaisuudessa keskityttiin siihen, mikä on poliittisten päättäjien ja mikä yritysten rooli, kun kehitämme yhdessä Suomesta vetovoimaisinta ja osaavinta kokeilu- ja innovaatioympäristöä?

Tapahtuman taustalla on huoli Suomen heikentyvästä innovaatiojärjestelmästä

- Suomen suhteellinen asema pitkän aikavälin kilpailukykyä ja hyvinvointia rakentavien innovaatioinvestointien tekijänä on tällä vuosikymmenellä romahtanut.
- Suomalaiset yritykset jäävät jälkeen vertailumaista: uusien liiketoimintojen osuus suomalaisten yritysten liikevaihdosta selvästi pienempi osuus kuin EU-maissa keskimäärin.
- Julkiset panostuksemme yrityksiä rohkeasti uudistaviin avauksiin ovat kansainvälisissä vertailuissa erittäin pienet ja edelleen pienenemässä.
- Esimerkiksi Tekesin (Business Finlandin) innovaatiorahoitusta leikattiin yli sadalla miljoonalla eurolla vuonna 2015. Rahoitus jäi tuolloin jo yli 200 miljoonaa euroa alle vuoden 2011 huipputason.
- Tulevaisuuden kannalta huolestuttavaa on myös se, että yritysten omat tutkimus- ja kehityspanostukset laskeneet merkittävästi viimeisten vuosien aikana: vuoden 2011 runsaasta 5 miljardista eurosta vuoden 2015 runsaaseen 4 miljardiin euroon – ja suunta on laskeva.
- Tämän seurauksena suomalainen innovaatiojärjestelmä on ajautunut epätasapainoiseen tilanteeseen, kun koneiston yksi osa toimii vajaalla teholla. Tutkimusrahoitus on suhteellisen hyvällä tasolla, mutta innovaatio- ja kaupallistamispanostukset ovat heikolla tasolla.

Suomen tulevaisuuden ratkaisee kykymme luoda uutta

"Talous kasvaa ideoista eli tuotteista ja tuotantotavoista, koulutuksesta ja kiinteästä pääomasta eli koneista, laitteista ja rakenteista. Vuoden 1860 jälkeen kasvusta 2/3 on syntynyt ideoista ja 1/3 koulutuksesta. Kiinteän pääoman osuus on ollut vähäinen.

Professori Matti Pohjola,
Aalto Yliopisto

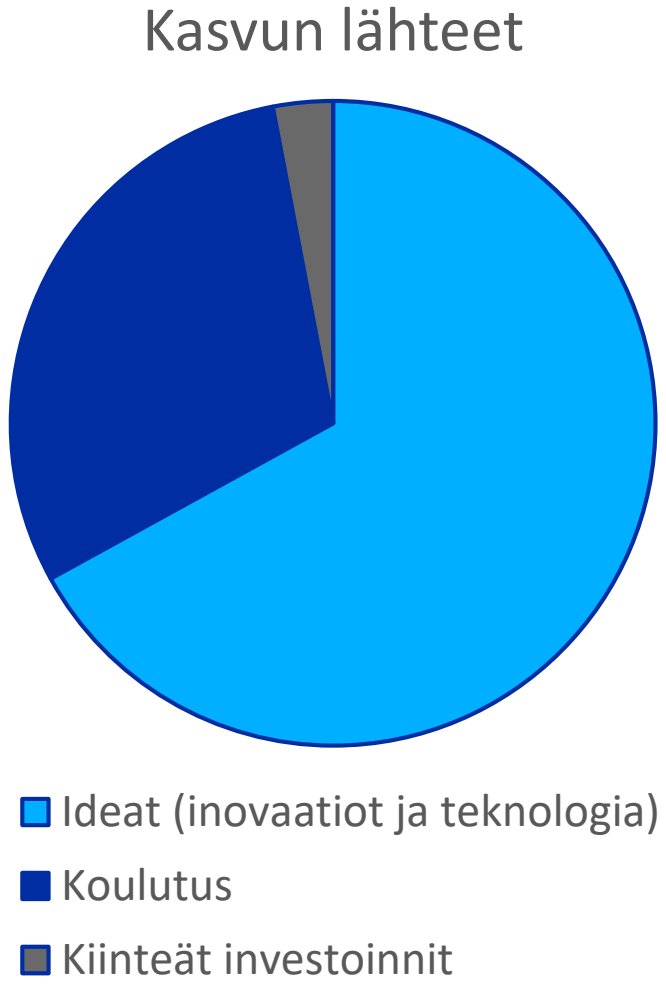

Suomi on menettänyt asemansa innovaatiotoiminnan edelläkävijänä

Suomen suhteellinen asema pitkän aikavälin kilpailukykyä ja hyvinvointia rakentavien innovaatioinvestointien tekijänä on tällä vuosikymmenellä romahtanut

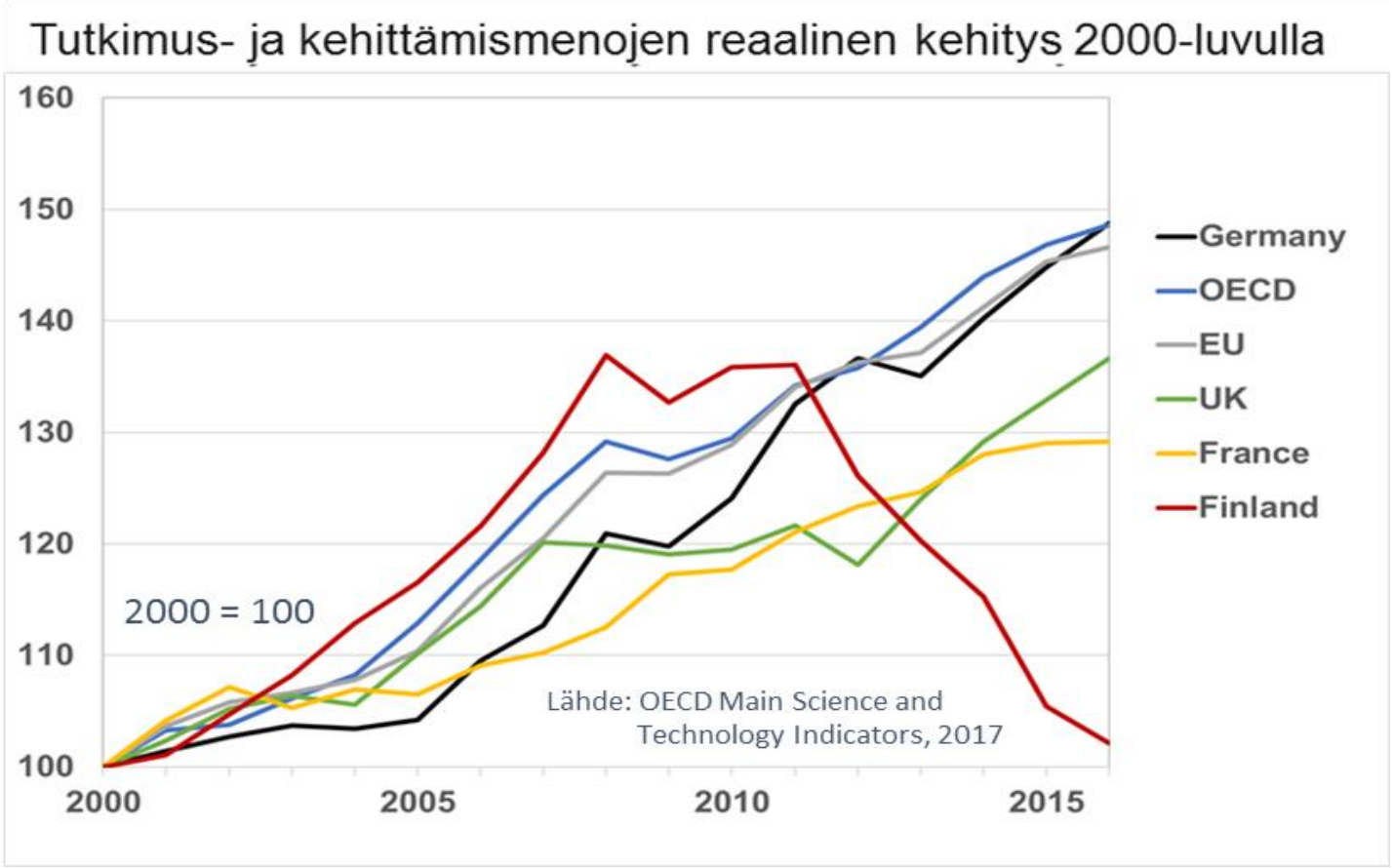

Yrityksemme lähtevät kansainväliseen innovaatiokilpailuun takamatkalta

Julkiset panostuksemme yrityksiä rohkeasti uudistaviin avauksiin ovat kansainvälisissä vertailuissa erittäin pienet ja edelleen pienenemässä

Julkinen tuki yritysten tutkimus- ja kehitystoimintaan, suorat tuet ja verotuet, prosenttiosuus BKT:stä

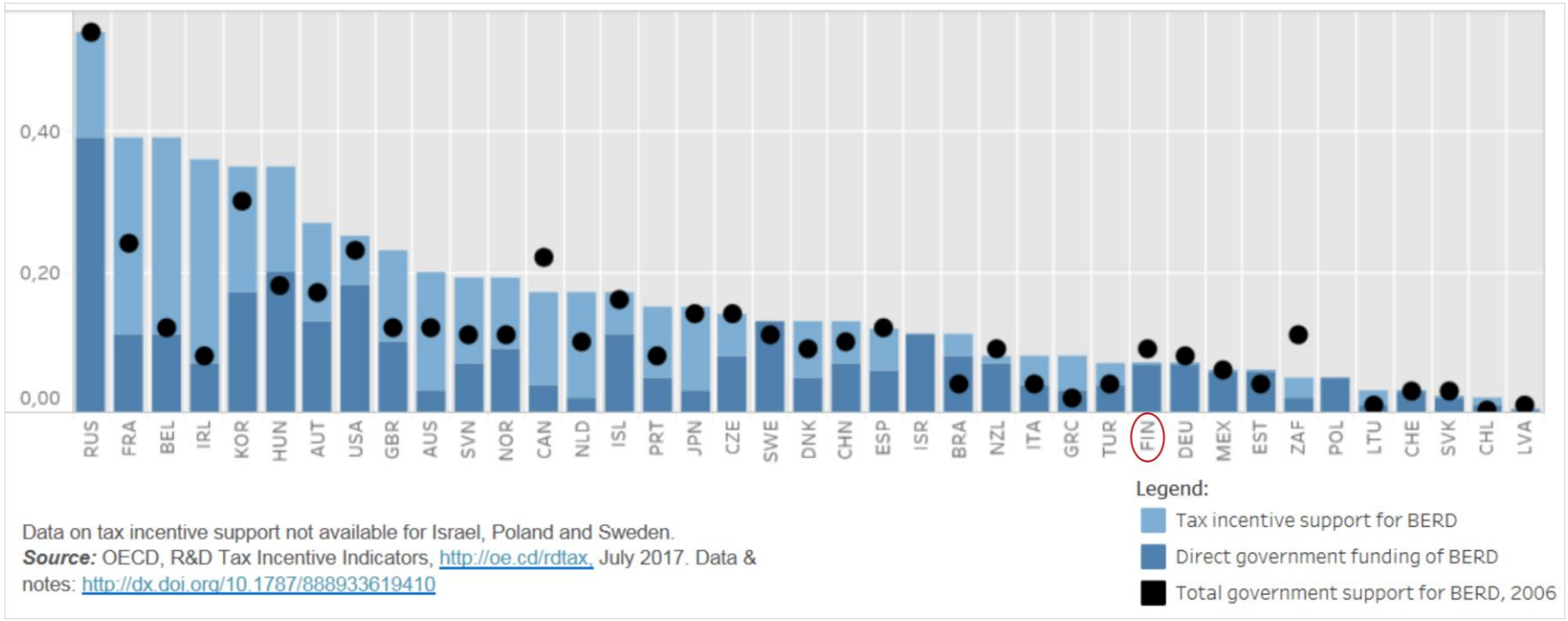

Tech Day Finland –tapahtuman roundtable -teemat

A: Kestävä talouskasvu perustuu innovaatiotoimintaan. Miten turvata rahoitus?

B: Teknologinen edelläkävijyys pohjautuu osaamiseen. Minkälaisia osaajia tarvitaan? Mistä osaajat löytyvät?

C: Suomessa ja maailmassa on isoja ongelmia ratkottavana. Miten saamme muutettua ne liiketoimintamahdollisuuksiksi?

D: Kokeilut raivaavat tietä uusille ratkaisuille. Miten varmistetaan, että kokeiluista syntyy osaamista, joka tukee liiketoimintaa?

Pöytäkuntien keskeiset havainnot

A. Kestävä talouskasvu perustuu innovaatiotoimintaan. Miten turvata rahoitus?

1. Suomen pitää olla maa, johon yritykset haluavat investoida ja maa, jossa ihmiset haluavat elää ja tehdä töitä. Kestävä talouskasvu perustuu innovointeihin ja luo hyvinvointia.
2. Pitkäjänteinen innovaatio- ja tutkimuspolitiikka sekä rahoitus mahdollistavat yksityisten ja julkisten toimijoiden väliset kumppanuudet ja verkostot. Uusista kumppanuuksista syntyy menestyvää liiketoimintaa.
3. Kohden 4% tavoitetta pitää ryhtyä etenemään määrätietoisesti ja välittömästi. Eteneminen tarvitsee selkeän tiekartan. Julkisen rahoituksen lisäys on tärkeää, koska se toimii vipuvartena yksityiselle rahalle.

B. Teknologinen edelläkävijyys pohjautuu osaamiseen. Minkälaisia osaajia tarvitaan? Mistä osaajat löytyvät?

Edelläkävijyys edellyttää teknologian tuntemusta, liiketoiminnan osaamista ja ihmisten tarpeiden ja käyttäytymisen ymmärtämistä.

1. Tarvitsemme erilaisten osaajien, osaamisten ja tarpeitten yhteentörmäyttämistä.

2. Meidän pitää houkutella omien alojensa parhaita osaajia Suomeen.

3. Tekoälyn ja muiden uusien teknologioiden hyödyntäminen edellyttää niihin liittyvien mahdollisuuksien riittävää ymmärtämistä. Koulutustarjonnan pitää nykyistä ketterämmin ennakoida ja reagoida osaamis- ja osaajatarpeissa tapahtuviin muutoksiin.

C. Suomessa ja maailmassa on isoja ongelmia ratkottavana. Miten saamme muutettua ne liiketoimintamahdollisuuksiksi?

1. Kaikkiin ongelmiin emme pysty Suomessa vaikuttamaan yhtä hyvin. On tehtävä valintoja. Valintoja tehtäessä on arvioitava markkinapotentiaalia, Suomen kilpailukykyä ratkaisujen kehittäjänä ja tuottajana, ja ongelman ja sen ratkaisemisen yhteiskunnallisia vaikutuksia.
2. Toimiva ja kestävä markkinatalous, jonka varmistamisessa lainsäätäjällä on keskeinen rooli, tuottaa innovatiivisia ratkaisuja. EU:sta on tehtävä hyvin toimiva sisämarkkina, esim. digitaalisille palveluille.
3. Yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen on välttämätöntä verkottua aktiivisesti EU:ssa ja sen ulkopuolella. Suomen tulee nostaa merkittävästi tavoitetasoa EU:n tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmassa ja investointihankkeissa, esim. kaksinkertaistetaan saantomme seuraavasta puiteohjelmasta.
4. Tekoäly tulee muuttamaan merkittävästi ihmisten elämää, yritysten ja julkisen sektorin toimintaa ja toimialoja. Tehdään Suomesta ja EU:sta tekoälyn soveltamisen mallimaa/-maanosa. Tehdään tästä yksi innovaatiopolitiikan missioista niin kotimaassa kuin EU:ssa (ref. Mazzucato et al).

D. Kokeilut raivaavat tietä uusille ratkaisuille. Miten varmistetaan, että kokeiluista syntyy osaamista, joka tukee liiketoimintaa?

1. Kokeilujen tapoja on kehitettävä ja vakiinnutettava. Kokeilujen vakiinnuttamiseen ja kokeiluista oppimiseen on varattava rahaa. Kokeiluissa vaarana on, että ne jäävät kerta-aktiviteeteiksi, eivätkä kumuloidu. On panostettava kokeiluympäristöjen ja alustojen luontiin mahdollistamaan proof of concept-toimintaa, osaamisen kasautumista yhteisöllisyyden kautta, sekä toimintamallien leviämistä ja liiketoiminnan skaalautumista alustojen kautta.

2. Yksityishenkilöiden keksintötoiminnalle on luotava rahoituskanava.

3. Innovatiivisissa julkisissa hankinnoissa on siirryttävä puheista tekoihin. Innovatiivisten hankintojen osuus on nostettava 20 prosenttiin.

Tech Day Finlandin johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

- Suomen kestävä talouskasvu perustuu innovaatiotoimintaan. Sen edellytykset on turvattava.
- Jotta Suomi saa parhaat lähtökohdat tulevaisuuden kasvulle ja uudistumiselle, TKI-panostusten laskeva trendi on käännettävä.
- Tutkimuksen, tuotekehityksen ja innovaatiotoiminnan osuus bruttokansantuotteesta pitää nostaa neljään prosenttiin viimeistään vuonna 2030. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää määrätietoisia toimia sekä yksityisiltä että julkisilta toimijoilta.
- Teknologinen edelläkävijyys pohjautuu osaamiseen. Suomen on varmistettava riittävä osaaminen tarjoamalla korkeatasoista koulutusta sekä houkuttelemalla maahan huippuosaajia eri puolilta maailmaa. Osaaminen tarjoaa Suomelle mahdollisuuden soveltaa tekoälyä ja muita uusia teknologioita olemassa olevia liiketoimintoja uudistaen.
- Innovaatiotoiminta ei ole pelkästään uusien teknisten tuotteiden tai palveluiden keksimistä. Innovaatioiden kehittäminen on kytkettävä entistä tiiviimmin yhteiskunnan voimavaroja kuluttavien isojen ongelmien ratkaisuun. Esimerkiksi julkisia hankintoja pitää nykyistä määrätietoisemmin kohdentaa uusien ratkaisujen löytämiseen.
- Uusille ideoille ja innovaatioille on annettava jatkossakin mahdollisuus syntyä
  - Tarvitsemme kasvun edellytysten parantamiseen tähtäävää talouspolitiikkaa
  - Talouden kasvu on pitkällä aikavälillä tuottavuuskasvun varassa
  - Nopean talouskasvun tilanteessa olisi otollinen tilaisuus rakenteiden uudistamiseen

Suomen tiekartta tulevaisuuteen: investoidaan rohkeasti kykyymme luoda uutta

- **Meillä pitää Suomena olla rohkeutta investoida pitkäjänteiseen innovaatio- ja tutkimuspolitiikkaan.**
- **Suomen on varmistettava riittävä osaaminen tarjoamalla korkeatasoista koulutusta sekä houkuttelemalla maahan huippuosaajia eri puolilta maailmaa.**
- **Tiekartta tulevaan luodaan yhdessä: kunnianhimoisen tavoitteen saavuttaminen edellyttää määrätietoisia toimia sekä yksityisiltä että julkisilta toimijoilta ja työn on käynnistyttävä nyt**